

*Er is altijd
nog een berg te
beklimmen.*

over pelgrimeren

ROELAND WIJKHUIZEN

Inhoud

01

Inleiding

01

Santiago de Compostela

02

Inwijdingsweg

03

Pelgrimeren in de middeleeuwen

05

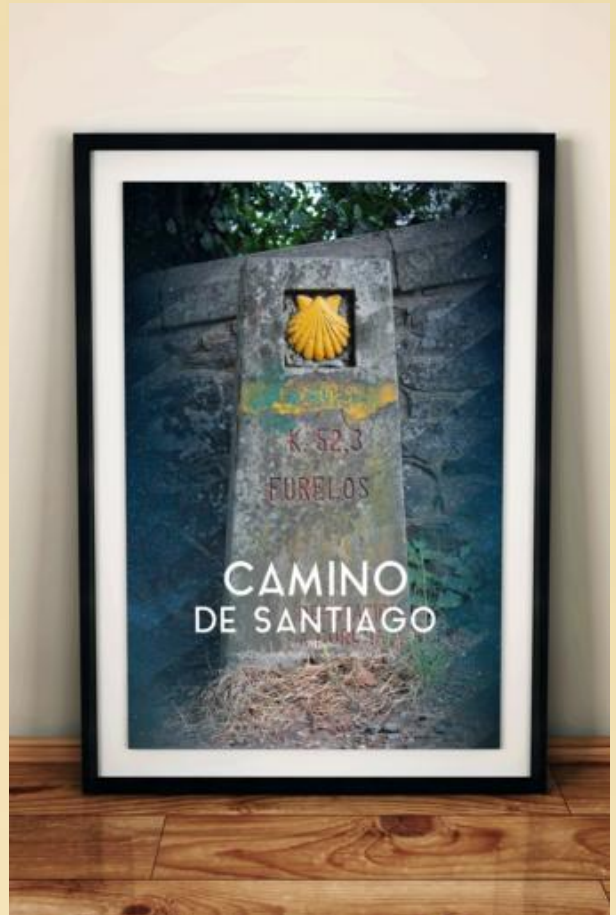
Het waarom in de middeleeuwen

06

Het waarom in het heden

Inleiding

Het leven is een weg die ieder mens op haar of zijn eigen manier aflegt. Gaande de weg mogen we ervaren dat God zelf met ons meetrekt. Dat hebben pelgrims door de eeuwen mogen ervaren. Niet alleen in hun dagelijkse leven, maar vooral ook tijdens een pelgrimage. Pelgrimstochten gaan vaak naar plaatsen waar een heilige gewoond heeft (bv. naar het Italiaanse Assisi waar Franciscus van Assisi vandaan komt) of naar een plaats waar iets bijzonders gebeurd is of gebeurd zou zijn (bv Lourdes in Zuid-Frankrijk waar Maria verschenen zou zijn aan Bernadette). Een heel bekende pelgrimsroute is de route naar Santiago de Compostela en Kaap Finisterre in Noordwest Spanje.

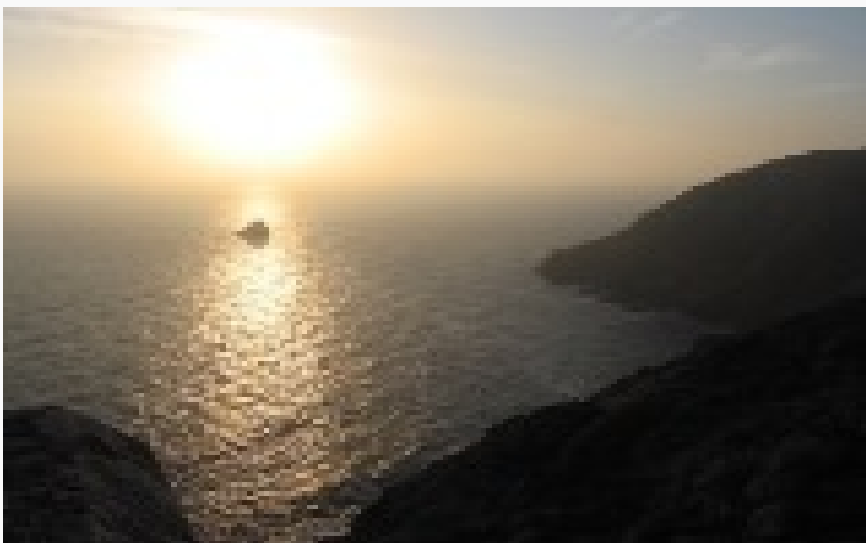
Santiago is een katholieke pelgrimsroute geworden vanaf de negende eeuw, maar ook daarvoor was er een pelgrimsroute naar Noordwest Spanje. De stad Santiago zelf bestond toen nog niet. Deze oudere route gaat dan ook niet naar waar nu Santiago ligt, maar loopt door naar de kust van Noordwest Spanje, naar Cabo Finisterre. De naam 'Finisterre' is afkomstig uit het Latijn en betekent letterlijk 'einde van het land'.

De pelgrimsroute naar Cabo Finisterre is bekend uit de gnostische - en Keltische traditie. Beide tradities zijn oude vormen van christelijk geloof (de gnostiek floreerde tot ca. 400, het Keltisch geloof tot ca. 900 na Chr.). De weg naar Cabo Finisterre was (en is) een inwijdingsweg. De weg verbeeldt de inwijding in het leven. Het symboliseert het loslaten van het oude leven en het begin van een nieuw leven. Het gaan van een

inwijdingsweg beoogt uiteindelijk het vrijmaken van innerlijke kennis, een innerlijk weten, dat in ieder van ons in de ziel ligt opgeslagen, maar dat door drukte, door het ego of door te veel denken met het verstand onbereikbaar kan zijn geworden. Het gaan van de inwijdingsweg laat innerlijke kennis (kennisse des harten) openbloeien en vanuit het onbewuste kan deze het bewuste binnenstromen. Het is niet voor niets dat de eerste christenen in de eerste eeuw van onze jaartelling geen 'aanhangers' of 'gelovigen' genoemd werden; zij heetten 'de mensen van de weg'.

Pelgrimeren in de middeleeuwen

Vanaf de negende eeuw werd de pelgrimsroute een katholieke route. Deze ging niet helemaal tot aan de kust, maar naar het ongeveer 100 km. landinwaarts gelegen Santiago de Compostela. Op die plaats zou het graf van de apostel Jacobus (= Jacobus de Meerdere) gevonden zijn. De legende is dat deze apostel Jacobus (dat is niet de broer van Jezus, die later de gemeente van Jeruzalem leidde en wellicht de brief van Jacobus geschreven heeft) na de opstanding van Christus naar Spanje ging om daar het evangelie te verkondigen. Tegelijkertijd ging Petrus zich richten op evangelieverkondiging aan de Joden en Paulus reisde de niet-Joodse wereld van het Romeinse Rijk af met zijn zendingsreizen. Jacobus was in Spanje niet succesvol en hij keerde terug naar Jeruzalem. Toen hij daar het evangelie ging verkondigen kreeg hij vele volgelingen. De toenmalige hogepriester zag het succes van Jacobus en werd bang. Hij gaf hem aan bij koning Herodes. Jacobus werd daarna gevangene genomen en ter dood gebracht. Twee van zijn volgelingen (Theodorus en Athanasius) namen het stoffelijk overschot na de terechtstelling mee. Zij gingen naar de kust en vonden daar een kleine boot, die door engelen bestuurd werd. Zij brachten Jacobus aan boord en stapten zelf ook op het schip. De engelen brachten het schip tot aan de kust bij Spanje waar het schip met schelpen overdekt op het strand vastliep. De twee volgelingen Theodorus en Athanasius begroeven Jacobus op een eenzame plek op een heuvel.

Deze legende ontstond toen een kluizenaar in de achtste eeuw een graf vond toen hij ging kijken op een afgelegen plek, die op een wonderbaarlijke wijze verlicht werd door de sterren (Compostella betekent iets als 'veld van sterren'). De rooms-katholieke kerk bouwde op het graf een kleine kapel, die al spoedig te klein werd voor de vele pelgrims. Men bouwde een ander en ook deze werd te klein. In de dertiende eeuw begon men met de bouw van de kathedraal die er nu nog staat. Daar om heen groeide een stad: Santiago de Compostela.

In de middeleeuwen trokken ieder jaar duizenden pelgrims naar het graf, dat het graf van Jacobus zou zijn. Historici en archeologen bevestigen dat er onder het altaar van de kathedraal een graf is van drie mensen, die in de eerste eeuw na Christus geleefd moeten hebben. Voor de rooms-katholieke kerk zijn dat Jacobus en de twee volgelingen die ik eerder noemde.

Miljoenen gingen in de voorbije eeuwen op reis naar Santiago. En ook nu gaat de stroom van pelgrims door.

Inwijdingsweg

In de eerste eeuwen na Christus (en dus ruim voor de ontdekking van Amerika door Columbus in 1492) was deze meest westelijke punt van het Europese vasteland symbool voor het 'einde der aarde'. Helemaal in het westen van Noord-Spanje eindigde het (veilige) land en was er alleen nog zee. De zon, als altijd een symbool van Licht en leven, ging in die zee in het uiterste westen van Europa ten onder. Het gaan van de inwijdingsweg werd zo een symbool van sterven en weer opstaan: wie pelgrimeert naar deze 'meest westelijke punt van de aarde' (zo dacht men toen) gaat zijn of haar dood tegemoet en ziet het leven (= de zon) wegzinken in de oerzee. Wie het water ingaat en dus nog enkele stappen naar het westen loopt, sterft. Wie zich dan in het water van zee omdraait en zich terug naar het land begeeft, keert zich in oostelijke richting. Dat is het land van de opgaande zon, land van het leven. Opstaan uit het water van de dood is zo symbool van een wedergeboorte. Deze gnostische en Keltische gedachte komen we vandaag nog steeds tegen in het sacrament van de doop: ondergaan in het water, opstaan uit het water. Bijbelse verhalen daarover zijn bv. Mc. 1: 9-11 over de doop van Jezus en natuurlijk in Rom. 6: 4-5 waar Paulus schrijft dat wij door de doop met Christus zijn begraven en opgestaan uit de doden.

Het waarom in de middeleeuwen

In de middeleeuwen waren er drie verschillende redenen om te pelgrimeren naar Santiago de Compostela.

De kerk heeft in de middeleeuwen het pelgrimeren bevorderd door een geloof te verkondigen dat met het gaan naar Santiago aflaten verdiend konden worden. Met aflaten kon je na je dood je tijd in het vagevuur bekorten. In de middeleeuwen gold dat wie naar Santiago trok als pelgrim kon rekenen op éénderde strafvermindering. Wie op 25 juli in Santiago aankwam (dat is op de dag van de heilige Jacobus) kreeg volledige kwijtschelding.

Anderen gingen op pelgrimage omdat ze de pelgrimstocht als een alternatieve taakstraf opgelegd hadden gekregen van een kerkelijk of burgerlijk rechter.

En ten derde waren er vroeger de beroepspelgrims. Beroepspelgrims werden ingehuurd door rijken die zelf de tocht niet wilden ondernemen, maar wel de aflaten wilden verdienen: zij huurden iemand in die de tocht voor hen zou voltooien.

Het waarom in het heden

Tegenwoordig gaat eigenlijk niemand meer naar Santiago de Compostela vanwege aflaten, vanwege beroep of vanwege straf. Alle drie de middeleeuwse redenen zijn uitgestorven. Het werd dan ook steeds rustiger op de Camino (= weg). De pelgrimsroute kent de laatste decennia weer een enorme opleving en tegenwoordig is de Camino (de weg naar Santiago) weer behoorlijk vol aan het lopen. Iedereen heeft nu zijn of haar eigen reden om te gaan. Sommigen gaan alleen een fysieke uitdaging aan, andere hebben culturele doelen. En dan is er een groep met religieuze, spirituele of meditatieve doeleinden.

Tijdens de pelgrimage is het leven teruggebracht tot elementaire dingen: eten, drinken, de weg, het weer, een dak boven m'n hoofd. Er zijn geen zaken, kwesties, problemen die belangrijker zijn dan deze. Op die manier is het leven uiterst eenvoudig. Misschien dat ik daarom onderweg kan raken aan datgene wat er echt toe doet: de ervaring dat de weg die ik ga ook de weg is waar ik het goddelijke ontmoet.

Ben je na deze introductie benieuwd geworden naar onze pelgrimage per fiets vanuit de Communauté de Taizé in Frankrijk naar Santiago de Compostela, Cabo Finisterre én weer terug, dan is het mogelijk om verder te lezen...

Ga naar www.aandachtswegen.nl, waar je ons hele reisverslag kunt downloaden.

Ons ging het meer om de oude gnostische en Keltische inwijdingsroute dan om de rooms-katholieke tocht. Daarom wilden wij ook niet in Santiago stoppen maar doorgaan tot het einde van het vasteland: Kaap Finisterre. Wij startten en eindigden in de oecumenische broedergemeenschap van Taizé in Frankrijk, omdat dat voor ons allebei een spiritueel thuis genoemd zou kunnen worden. Ik kwam daar jaren minstens één keer per jaar. Toen wij elkaar leerden kennen, gingen we samen. Allebei voelen we ons aange-trokken tot de sfeer en de liturgische vieringen van deze klooster-gemeenschap. Vanuit Taizé gingen wij op weg. Taizé ligt in Bourgondië, ongeveer 40 kilometer westelijk van Macon en ca. twaalf kilometer ten noorden van Cluny. Het is een onbekende weg waarop wij mochten ervaren dat onze weg tegelijk ook Zijn weg is, want God is daar waar jij bent.

Dankjewel

voor je interesse

 <https://www.facebook.com/aandachtswegen>

 <https://www.twitter.com/aandachtswegen>

 <https://www.linkedin.com/aandachtswegen>